

Hevoset & Ratsastus

Hinta 7,50 €

Haastattelussa
Piude Myrskog

Uusi tv-sarja
Hevosopistolta

Hevostutkimus
kaipaa rahoitusta

Ähky on
paha uhka

Valmennussarjassa:
Malttia ja rauhaa hevoselle

Andreas Helgstrand
valmensi Suomessa

Ajankohtaiset

- 12 Hörinää
- 22 Ratsastajainliiton syyskokous ja Urheilufoorumi
- 28 Joululahjavinkit
- 32 Talviratsastushanskat testissä
- 65 Bemer-terapiaa myös hevosille

Tapahtumat & kilpailut

- 14 Andreas Helgstrandin valmennuslinikalla
- 70 Globenin tähtiloisto

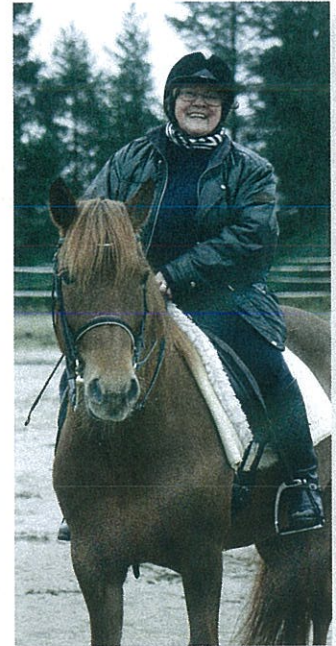
Tallielämää

- 8 Haastattelussa Pia Myrskog
- 18 Hevostutkimus kaipaa rahaa
- 36 Hevosen ensiapu, osa 1
- 42 Haastattelussa Hildur Hagelberg
- 50 Esittelyssä Hanna Tardiveau
- 54 Kun hevonen muuttaa
- 62 Hevoskaupunki Norco
- 74 Kouluratsastaja lännensatulassa

8

Pia Myrskog haluaa kehittää stewarditoimintaa paremmaksi. Sivut 8 – 10.

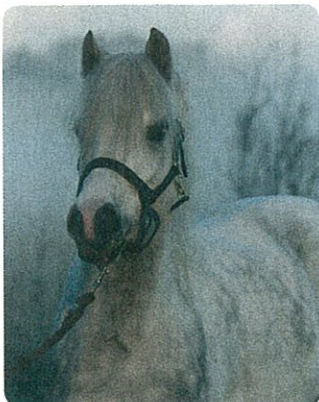

42 Hildur Hagelberg on Kajaanin voimanaisia. Sivut 42 – 44.

50

Hanna Tardiveau oli Horse Show'n iloinen suomalaisyllättäjä. Tarkempi esittely sivuilla 50 – 52.

Kansikuva

Kansikuvassa welsh mountain -tamma Southern Scarlet. Kuva: Leena Kahisaari.

Vakiot

5	Pääkirjoitus	66	Onni on oma varsa
7	Areena auki	78	Kasvatusuutiset
46	Nuoret huiput	79	Pusu-Veikko
58	Valmentajan luona	80	Ratsastuskoulu

Kouluratsastaja hakee oppia länkkäri-tunnilta

Teksti: Riitta Kosonen

Kuvat: Tarja Honkanen ja Joonas Kukkonen

Lännenratsastuksen vauhtilaji reining tempaisi mukaansa kouluratsastuksen moninkertaisen olympiamitalistin Anky van Grunsvenin. Reining on Ankyllle "vain" harrastus, mutta hän haluaa ratsastaa sitä niin hyvin kuin mahdollista. Mikä saa kouluratsastusikonin viilettämään poninhäntä suorana maailman reining-estradeilla? Entä olisiko lännenratsastuksesta iloa ja hyötyä myös tavalliselle kouluratsastuksen harrastajalle?

Jokirannan Quarter-tamma The Blue Flame, minä ja stetson, josta kaikki sai alkunsa.

Kun on saavuttanut kouluratsastuksessa niin paljon kuin minä, alkaa miettiä joko lajin lopettamista tai keksii jotain uutta rinnalle. Kun sain Hong Kongin olympialaisten jälkeen lahjaksi hyvän lännensatulan, päätin harjoitella lajia kunnolla, jottei satulasta tulisi häpeän satula, Anky vitsailee Western Todayn haastattelussa muutama vuosi sitten.

Entä onko lännenratsastuksesta hyötyä Ankyn kouluratsastukselle?

– Reining-ratsastus pakottaa käyttämään apuja entistä niukemmin ja johdonmukaisemmin, mistä on hyötyä kouluratsastuksessa, Anky kiteyttää.

Ankya houkuttelivat lajin pariin myös maallisemmat motiivit:

– Vauhdikas reining on virkistävän erilaisena kuin hillitty kouluratsastus. Reiningissä kiinnostavat myös upeat esiintymisvaatteet, Anky nauraa HorseUS-videolla.

Niin, ne vaatteet! Minäkin sain syntymäpäivälahjaksi aidon kanadalaisen stetsonin.

Haahuiltuani aikani stetson päässä ympäri olohuonetta aloin klikkailla lännenratsastustalleja. Halusin kokeilla "länkkäriä" ja selvittää, auttaisiko se minua kehittymään kouluratsastuksessa. Erityisesti halusin nähdä, auttaako pitkin ohjin ratsastaminen pääsemään eroon kovasta ja levottomasta kädestäni ja vakauttaako se istuntaa.

Trail – lännenratsastuksen esteluokka

Hurautin Hyvinkäälle Jokirannan ratsastuskouluun Pirjo Marjasen yksityistunneille. Maneesissa vaihdoin stetsonin kypärään ja kiinnitin bootseihini länkkärikannukset. Ratsastushousujen virkaa toimittivat tavalliset farkut.

Pirjon tallissa on quartereita, torinhevosa, suomenhevosa ja risteytyksiä. Sain ratsukseni siron quarter-tamman, nappasin kiinni muhkeasta satulannupista ja ponnistutin uteliaana quarterin kyytiin. Päätimme

aloittaa heti yhden käden tyyllillä. Tamman suuhun pujotettiin aloittelijan virheitä suodattava correction-kankikuolain.

Lännenratsastuksen lukuisista lajeista paneuduimme trailiin, jossa ratsukko suorittaa eri askellajeissa tarkkuustehtäviä, kuten peruutuksia, portin avaamisia, puomiesteiden ylityksiä ja kartioiden välistä pujottelua. Trailissa ei hypätä, vaan ylitettävät esteet ovat matalia, korkeimmillaan korotettuja puomeja. Tehtävät jäljittelevät karjapaimenten työtä, jossa hevosen ja ratsastajan yhteistyön on oltava saumatonta vaihtelevissa tilanteissa.

Monipuolisia tarkkuustehtäviä

Trailissa ei käy aika pitkäksi. Harjoittelin pysäytyksiä, peruutuksia ja pirutteja eli spinejä sekä siirtymisiä peruutuksista spiniin ja siitä laukkaan. Harjoittelin myös käynnissä erilaisia puomitehtäviä. Side-pass on tehtävä, jossa hevonen pysäytetään puomin päälle

etu- ja takajalat puomin molemmin puolin ja ratsastetaan sivuttain puomin suuntaisesti. Pirjo rakensi puomeista myös suorakulmaisen peruutuskäytävän. Yllätykseksi tehtävä sujui loistavasti, mutta tosiasiaa tehtävän ratkaisi kokenut ratsu enkä minä. Tajusin sentään olla estelemättä. Kaareva, silmukanmuotoinen peruutustehtävä kartioiden ympäri osoittautui sen sijaan ylivoimaiseksi. Jo pelkkä taaksepäin katsominen peruutuksessa oli hankalaa, koska kouluratsastustunneilla katse säilyy peruutuksessa eteenpäin. Päädyin hortoilemaan takaperin jonkin kartioiden sivulle. Tehtävä alkoi sujua, kun jaoimme sen muutamaa suorien linjojen muodostamaan patkkaan.

Laukkatehtäviä voi varioida loputtomiin. Laukkasin ohjat yhdessä kädessä suorien ja kaarevien puomisarjojen yli. Samalla opettelin kokoamaan pohkeilla laukkaa rullaavaksi, laskemaan etäisyyksiä puomeihin ja tuomaan hevosen hyvään ylityskohtaan. Opettelin myös pysymään puomien päällä rentona, sillä paineen lisäys sai hevosen rynnimään pois tahdist.

Vaikeimpia olivat neliön muotoon aseteltujen puomien parissa suoritettavat laukkatehtävät. Hevosen mittaista maahan rakennettua puomineliötä käytettiin laukavolttien tukipisteenä niin, että jokainen voltti alkoi ja loppui puomineliön keskellä. Istunta ja ulkopohje olivat lujilla, kun yritin saada ilman ohjien apua hevosen puomineliöstä volttille ja voltilta takaisin neliöön. Eriytyisen opettavaisessa harjoituksessa laukattiin

Pirjo Marjanen ja hevonsa Mosly Investin Gold trail-radalla vuoden 2010 Länneratsastuksen Suomen mestaruuskilpailuissa Ypäjällä (Kuva Joonas Kukkonen).

puomilaatikkoon, pysähdyttiin laukasta keskelle laatikkoa, tehtiin laatikon sisällä ”takaosakäännös” 360 astetta ja laukattiin ulos laatikosta. Äkkipysäys laukasta laatikkoon paljasti armotta heikon keskivartalon tuen, ponnottomat pohkeet ja taipumuksen turvautua ohjasapuun pysähdyksessä.

Trailin tehtävät pakottavat keskittymään satakymmenen prosenttia. Ratsastajan on oltava tinkimättömän huolellinen ja ratsastettava jokainen askel. Hevosen on maltettava odottaa eikä se saa kiirehtiä seuraavaan tehtävään.

– Koulutan hevoseni odottamaan hiljaa esimerkiksi puomilaatikkoon tehdyssä pysäy-

tyksessä. Jos hevonen ei meinaa malttaa, jätän sen laatikkoon hetkeksi yksin ja käväisen vaikka maneesin ulkopuolella, Pirjo kertoo hevosenkoulutuksesta.

Pirjon hevoset pitävät trailista, sillä se on monipuolista ja vaihtelevaa. Myös ratsastajan asenne ratkaisee:

– Rakastan trailia! Voisin tehdä sitä tunti-tolkulla päivästä toiseen, Pirjo huudahtaa.

Muutaman yksityistunnin jälkeen minäkin jäin koukkuun. Trail on hauskaa, muttei helppoa. Se on intensiivistä olematta puuduttavaa. Jatkoin trailia useamman tunnin ja aloin pikku hiljaa hahmottaa, miten laji voi kehittää minua ratsastajana.

Pirjo Marjanen rakastaa trailia

Vuonna 1991 ratsastuksenopettaja Pirjo Marjanen mietti uunituoreelle yritykselleen nimeä, kun katse osui tarhassa touhuaviin hevosiin.

– On siinä varsinainen ruunaremmi, naurahti Pirjo.

Loppu on historiaa. Pirjon yritys Ruuna-Remmi Oy pyörittää

Jokirannan ratsastuskoulu, jossa opetetaan koulu- ja esteratsastuksen lisäksi lännenratsastusta. Pirjon oma tausta on kouluratsastuksessa, mutta hän innostui länkkäristä kahdeksantoista vuotta sitten. Tänä vuonna Pirjo nappasi trailin lajimestaruuden.

– Seurasin vuonna 1994 Anthony Wardin lännenratsastuskurssia Pyhtäällä. Näin hänen työstävän suuren kankean hevosen vartissa pehmeäksi kuin höyhen. Halusin oppia lajia lisää!

– Koska laji oli Suomessa uusi, olimme aluksi ulkomaalaisten opettajien varassa. Ilmoitauduin aina mukaan kun Suomeen tuli vierailuvia lännenratsastuksen opettajia. Aluksi kaikki opettivat pelkästään reiningiä. Ensimmäisen kerran Suomessa opetettiin all-aroundia seitsemän vuotta sitten, kun saksalainen Helga Hommel tuli tänne opettamaan.

– Innostuin all-aroundista, koska se on paljon reiningiä monipuolisempää. Lajeja on monia, kuten trail, versatile horse, pleasure, western riding ja horsemanship. Niissä on paljon erilaisia tehtäviä ja ne kehittävät monipuolista osaamista. All-around on mielenkiintoista.

Entä mistä hankitaan lännenratsastukseen sopivat hevoset?

– Treenasin ensin tavallisilla hevosilla, eli koulutin niitä samalla kun opettelin itsekin lajia. Ensimmäinen lännenratsastusavuille opetta-

mani hevonen oli oman tallin Ossi, joka menee tunteja vieläkin. Periaatteessa länkkäriä voi opettaa mille hevoselle vaan, mutta kannattaa valita hevonen, jonka rakenne sopii lajiin. Ei siis välttämättä jollekin isoliikkeiselle puoliveriselle.

– Ensimmäisen quarterini hankin kahdeksan vuotta sitten, kun halusin valmistautua kunnolla lajimestaruuskisoihin. Sittemmin olen hankkinut lännenhevosia Yhdysvalloista, Belgiasta, Saksasta ja Puolasta. Yleensä hankin hevoset hyödyntämällä ammattilaisuttavverkostoani.

– Lännerhevosten taso on kehittynyt Suomessa valtavasti, sillä suomalaisilla alan ammattilaisilla on jo vahvaa osaamista myös hevosten koulutuksessa.

Pirjo kilpailee säännöllisesti.

– Kilpailen periaatteessa kaikki kansalliset kisat joita Suomessa järjestetään, eli noin kuusi-kahdeksan kisa vuodessa. Kilpaileminen antaa tavoitteita ja tekee harjoittelusta entistä mielekkäämpää ja kiinnostavampaa.

– Valmentajani on Saksassa asuva George Maschalani, johon tutustuin kerran kisojen yhteydessä. Maschalani oli kisoissa tuomarina ja jäin kisojen jälkeen hänen klinikalleen. Pidän kovasti hänen opetuksesta ja pedagogisesta tyylistään. Saamme Maschalani Jokirantaan neljästä kuuteen kertaan vuodessa. Valmennuksen myötä olemme koventaneet tavoitteita. Kansainväliset kilpailut kiinnostavat.

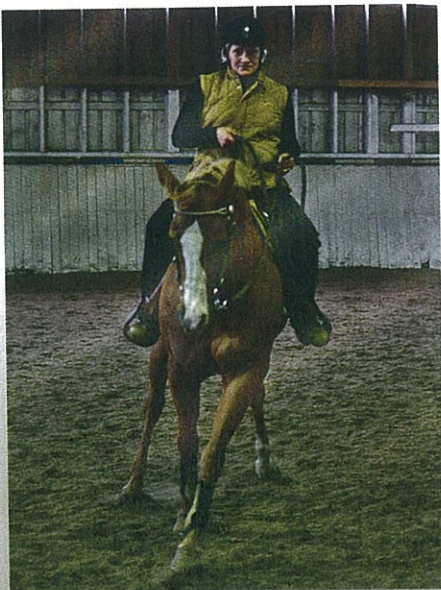
Tuttuja juttuja ja uutta ajateltavaa

Lajissa on ensituntumalta myös kouluratsastajalle tuttuja asioita. Ratsastaja istuu hevosen selässä tutussa asennossa: vartalo on pystysuorassa linjassa, ratsastaja istuu istuinluidensa päällä, jalat valuvat pitkinä alas jalustimiin ja kantapäät painuvat hieman alaspäin. Tuttua on myös tapa käyttää painetta kerrottaessa hevoselle mitä halutaan tapahtuvan. Paine ohjaa hevosta tehtävään ja paine poistetaan heti, kun hevonen toimii halutulla tavalla.

Paljon on myös erilaista. Trailissa hevonen kulkee matalassa muodossa eikä kättä käytetä juuri ollenkaan ohjien roikkuessa pussimaisesti hevosen kaulan molemmilla puolilla. Käsi on hiljaa melko matalalla satulanupin edessä. Ohjasote on tasainen, mutta hevoset on opetettu väistämään kaulaohjaa.

Hevosta kootaan ja hevonen pysäytetään tiivistämällä istuntaa, jännittämällä vatsalihaksia ja puristamalla alapohkeella hevosen kylkiä kasaan ja ylöspäin. Taaskaan ei käytetä kättä, mutta ääniapu ”wow” kuuluu maneesissa tuon tuosta. Pysähdyksestä siirrytään peruutukseen jättämällä jalat tiiviisti kiinni hevoseen ja päästämällä hevonen taaksepäin. Lantio pysyy hiljaa, jottei hevonen luule ratsastajan yrittävän liikuttaa hevosta eteenpäin. Käsi on hiljaa alhaalla, jotta hevonen voi laskea päänsä alas. Myös piruetissa eli spinissä on maltettava pitää käsi hiljaa. Ratsastajan ulkojalka kääntää hevosen lapoja ja sisäjalka pysyy rentona päästämällä hevosen kääntymään.

Trailin askellajit tuntuvat kouluratsastajasta kovin hitailta. Länneratsastuksessa hevosesta haetaan esimerkiksi jogia, hidastempoista pehmeästi maata viistävä rentoa ravia, jossa hevonen rullaa keinuvasti

Pirjo Marjanen opettaa länneratsastusta Jokirannan ratsastuskoulussa.

ratsastajan alla. Myös laukka tuntuu aluksi järkyttävän hitaalta. Laukan on oltava hidasta ja voimakasta, koska hevosen on pystyttävä suorittamaan laukassa pikkutarkkoja tehtäviä ja siirryttävä yhtäkkiä käyntitehtävään. Raippaa ei ole olemassakaan. Raippa korvataan tarvittaessa nappaamalla ohjanperät vapaana olevaan käteen ja napsauttamalla niillä hevosen lautasille. Laukka nostetaan siirtämällä paino ulkoistuiniin ja napauttamalla ulkopohkeella hevosen takaosaa. Sisäpohje pysyy rentona ja sallii hevosen laukan.

Rentoutta ja lihasjumppaa

Harjoitusten aikana alkoi pikkuhiljaa selvittää, miksi trailin avut ovat muotoutuneet sellaisiksi kuin ne ovat ja miten kaikki vaikuttaa kaikkeen. Lännerhevosen on kuljettava matalassa muodossa ja peruutettava pää alhaalla, jotta se näkee pujotteluperuutus-tehtävissä jalkojensa välistä taakse. Hevosen kokonainen pohkeilla on puolestaan välttämätöntä, jotta hevosen pystyy pysäyttämään suoraan laukasta esimerkiksi ”puomilaatikoon” ja ponnistamaan laatikosta suoraan laukkaan.

Vaikka trail-hevosten perusmuoto on matala ja rento, täytyy hevosta välillä lyhentää ja taivuttaa lihaksiston voimistamiseksi ja jotta hevonen ottaisi takajalat kunnolla alle. Harjoittelin etulapojen siirtoa ja takajalkojen sisäänvientä. Näihin tehtäviin ”sain” ottaa ohjat molempiin käsiin ja asettaa hevosta kevyesti välillä sisään, välillä ulos. Teimme harjoitusta ympyrällä ja kahdeksikolla sekä käynnissä että ravissa.

– Näitä harjoituksia täytyy tehdä harkiten, koska tottumattoman hevosen lihakset kipeytyvät näissä herkästi, Pirjo neuvo.

Ja ratsastajan! Tamman takaosan siirtäminen sisäänpäin ympyrällä haastoi lantioni, koska ulkojalka oli kierrettävä auki lantiosta saakka ja työnnettävä taakse hevosen takapäätä ohjeistamaan. Nivuset ja pakarat huusivat hoosiannaa, mutta liike parani pikku hiljaa. Kerrassaan mainio jumppa sekä ratsulle että ratsastajalle!

Virheitä ja ahaa-elämyksiä

Trailissa mennään kieli keskellä suuta, mutta virheitä ei tarvitse pelätä.

– Anna hevosen tehdä virheitä! Me haluamme, että hevonen erehtyy, jotta asiaa voi korjata, Pirjo rohkaisee.

Sama pätee onneksi myös ratsastajaan. Pitkillä ohjilla ratsastaminen paljasti, miten herkästi pyrin turvautumaan ohjiin ja korvaamaan käden avulla heikkoa keskivartalon tukea tai voimattomia pohkeita. Kun en Pirjon sitkeistä neuvoista huolimatta luopunut käden käytöstä, nappasi Pirjo ohjat

kokonaan pois. Tein pysäytyksiä ja peruutuksia sekä kahdeksikkoa saadakseni tuntumaa istuntaan. Istunnan ja pohkeiden yhteispeli alkoi pikku hiljaa hahmottua muuttaman vaarattoman seinään kolahtelun jälkeen.

Aloin ymmärtää myös paineen merkitystä. Peruutus epäonnistui heti, jos huomaamattani hölläsin kantapäätä hevosen kyljistä pysäytyksen jälkeen. Itse en tuntenut irrottavani otetta, mutta hevonen tunsu ja tulkitsi uuden pohjeavun pyynnöksi kulkea eteenpäin. Kantapään herpaantumisen kustautui myös piruetissa eli spinissä, sillä kääntävän pohkeen unohtaminen päästi heti hevosen takajalat omille teilleen.

Vaikka ravi ja laukka ovat rentoja ja rauhallisia, en tohtinut harjoitella niitä kokonaan ilman ohjaa. Molemmat askellajit paljasivat silti huteran keskivartalon tukeni. Ravissa lantioni vispasi edestakaisin myödessään liikaa hevosen askeleeseen. Koetin miettiä, miten miehisen jäykkä mutta rennon oloinen John Wayne ratsasti elokuvissa saluunan eteen. Mielikuva auttoi kummasti hiljentämään vartaloa. Laukassa istuntani tupsahti repsahtamaan yläselästä. En meinannut uskoa hidasta laukkaa todeksi ja yritin väkisin kammata siihen ylävartalolla lisää vauhtia. Turhaan, sillä laukan on rullattava istunnan avulla.

Laukka paljasti myös lantioni vinouden. Laukkavoltit osuivat puomineliöön vasemmassa kierroksessa, mutta oikeassa kierroksessa hevonen ei kääntynyt, koska vino lantioni vastusti käännöstä.

Vaikutuksia kouluratsastukseen?

Vaikka trail on hyvin erilaista kuin kouluratsastus, löysin siitä monia perusratsastusta kehittäviä piirteitä. Ratsastaminen ohjat roikkuessa tuntuu kouluratsastajasta vieraalta, mutta pakottaa ratsastamaan kevyellä kädellä. Hevosen pysäyttäminen laukasta ilman ohjaa opettaa tiivistämään istuntaa ja tehostamaan pohkeiden käyttöä. Trailin tehokas pohkeen käyttö opettaa heikkopohkeista käyttämään enemmän pohjetta, etenkin kun apuna ei ole raippaa.

Jokirannan tuntien jälkeen tunsin vartalon painopisteen olevan tavallista alempana. Myös jalat olivat tukevammin maassa olematta jäykät. Tiukat laukkakäännökset ilman ohjaa auttoivat löytämään keskivartalon tuen, mistä voi olla apua myös kouluratsastuksessa.

Ylivoimaisesti selkein hyöty trailin opettelusta on keskittymisessä. Trailin tehtävien menestyksekkään suorittaminen edellyttää täydellisen herpaantumaton keskittymistä ja erittäin tarkkaa apujen käyttöä. Samalla henkisellä asenteella pitäisi ratsastaa myös joka ikinen kouluratsastustunti. ☺